

rende vi nu ogsaa! Det er vel paa den Maade, de ville forsvare det, ellers forstaar jeg ikke, hvorledes deres Førere, der have kunnet stille sig saaledes den Gang og have stemt for, at Kjøbenhavn skulde have et Tilskud og stilles lige med det øvrige Land, nu absolut ville skubbe Kjøbenhavn til Side. Det ærede Medlem bebrejdede mig, at jeg i Gaar har udtalt, at en af de moderates Bevæggrunde var deres Had til Kjøbenhavn. Derimod vilde han protestere. Nu skal jeg paa en vis Maade indrømme, at de rimeligvis i en vis Forstand ikke nære et saadant Had. Vi have jo nemlig det Særsyn, at de moderate flytte ind til Byen og bo her i Kjøbenhavn. Her søge de ind! Det lader til, at Kjøbenhavn er det Sted, de elske højest, thi den ene efter den anden af dem bliver næringsdrivende og bosiddende Borger her i Kjøbenhavn. Ganske vist have de saa tillige et Slags Domicil ude paa Landet, en Husmandsstue eller noget lignende, hvorfra de kunne spille Agrarer eller Landboere, men det er mærkeligt nok, at de ere bosiddende her omtrent alle sammen. Men jeg tror dog nok alligevel, at jeg har Ret i at sige, at de vise et uforsonligt Had mod Kjøbenhavn; thi hver Gang her er Tale om en saadan Bevilling, er det de moderate, der stille sig op i første Række for at modarbejde Kjøbenhavns Interesser. I andre Henseender ere de ganske vist villige til at yde Tilskud til Kjøbenhavn. Er der Tale om at bygge Kirker, eller er der Tale om at faa Fæstningen ført ind paa Finansloven — det var jo de moderates Værk — saa vise de deres Kærlighed over for Kjøbenhavn, men naar man kommer og beder om og ønsker at faa noget til Skolevæsenet her, saa ere de moderate de første, der stille sig i Vejen for saadanne Fordringers Opfyldelse, og de bekæmpe dem til det yderste. Jeg omtalte i Gaar det sørgelige Faktum, at der var adskillige Lærere her i Landet, hvis Embeder vare saa smaa, at de ikke kunde leve deraf, men maatte gribe til Bierhverv, hvilket jeg fandt ikke var heldigt for en Lærer og navnlig ikke heldigt for hans Gerning. Jeg nævnte saaledes, at en Lærer gav sig af med Børstenbinderi. Det ærede Medlem for Assens mente, at det ikke var nogen Skam at give sig af dermed, og det mener jeg da heller ikke; det er jo et meget ærligt Arbejde. En anden Sag er det imidlertid, naar en Lærer skal drive Børstenbinderi som Erhverv. Det tror jeg langt fra er gavnligt for Skolen. Paa samme Maade forholder det sig med det andet Eksempel, jeg nævnedes. At en

Lærer maa give sig til at være Mælkekusk for Mejerierne, inden han gaar i sin Skole, forekommer mig at være absolut uheldigt for hans Virksomhed inden for Skolen. — Jeg mener altsaa, at der er al Grund til at søge at gennemføre Skoleloven, fordi den Lønning, vi nu byde vore Lærere, er en Skam for vort Land. Vort Samfund er rigt nok til, at vi have Raad til at lønne de Folk, der skulde være Lærere for vore Børn, ordentligt, og vi kunne ikke være bekendte at opretholde den nuværende Tilstand. Men som jeg udtalte i Gaar: Jeg har intet Haab om, at det vil lykkes at gennemføre denne Lov nu, og jeg tror i det hele taget ikke, at dette vil lykkes, saa længe denne Regering sidder ved Roret. Der maa en helt anden Regering til, som kan udøve et saa stærkt Pres paa Lands tinget, at dette bliver tvunget til at give efter. Før tror jeg ikke, vi faa en Skolelov. Men der er en Vej — det ærede Medlem for Assens (Berntsen) mente nu ikke, at Lærerne vilde slaa ind paa den — og det var, at Lærerne samlede sig i en faglig Organisation. Det kan godt være, at Lærerne ikke ville det — der er i hvert Fald mange, der ikke ville det, det ved jeg meget godt — men dette ligger i hele den forkuede Tilstand, hvori Lærerne leve, navnlig ved det Tryk, som øves over dem af Præstestanden her i Landet. Alle de yngre Lærere ere jo i Grunden fuldstændig i Lommen paa Præsterne. Forholdet er jo saaledes, at, hvis en yngre Lærer vil søge et Embede, skal han først henvende sig til Sognepræsten som hans nærmeste foresatte. Præsten modtager hans Ansøgning og giver den sin Paategning. Denne Paategning faar Læreren ikke Lov til at se, den er hemmelig, og jeg siger, at det er en Ydmygelse for Folk, at de skulle finde sig i at modtage en saadan hemmelig Paategning, der sendes ud i Verden, uden at vedkommende ved, hvad der staar i den. Man har forsøgt noget lignende over for Arbejderne, nemlig at de skulde have hemmelige Arbejdssedler, som skulde skikkes fra Mester til Mester, men heldigvis lykkedes det ikke at gennemføre dette, fordi Arbejderne ikke en eneste Dag vilde finde sig i en saadan Ydmygelse som den at modtage disse hemmelige Arbejdssedler, der skulde sendes fra Mester til Mester. Men den danske Lærerstand — den finder sig taalmodig i at faa disse hemmelige Paategninger fra Sognepræsterne. Det er selvfølgelig, at under saadanne Forhold leve Lærerne under et stærkt Tryk og have Vanskelighed ved at turde følge deres